

11. Simpozij s međunarodnim sudjelovanjem Kopački rit jučer, danas, sutra 2022.

Smrtnost ptica u interakciji s dalekovodima u istraživanju nultog stanja u sklopu LIFE Danube Free Sky projekta (LIFE19 NAT/SK/001023)

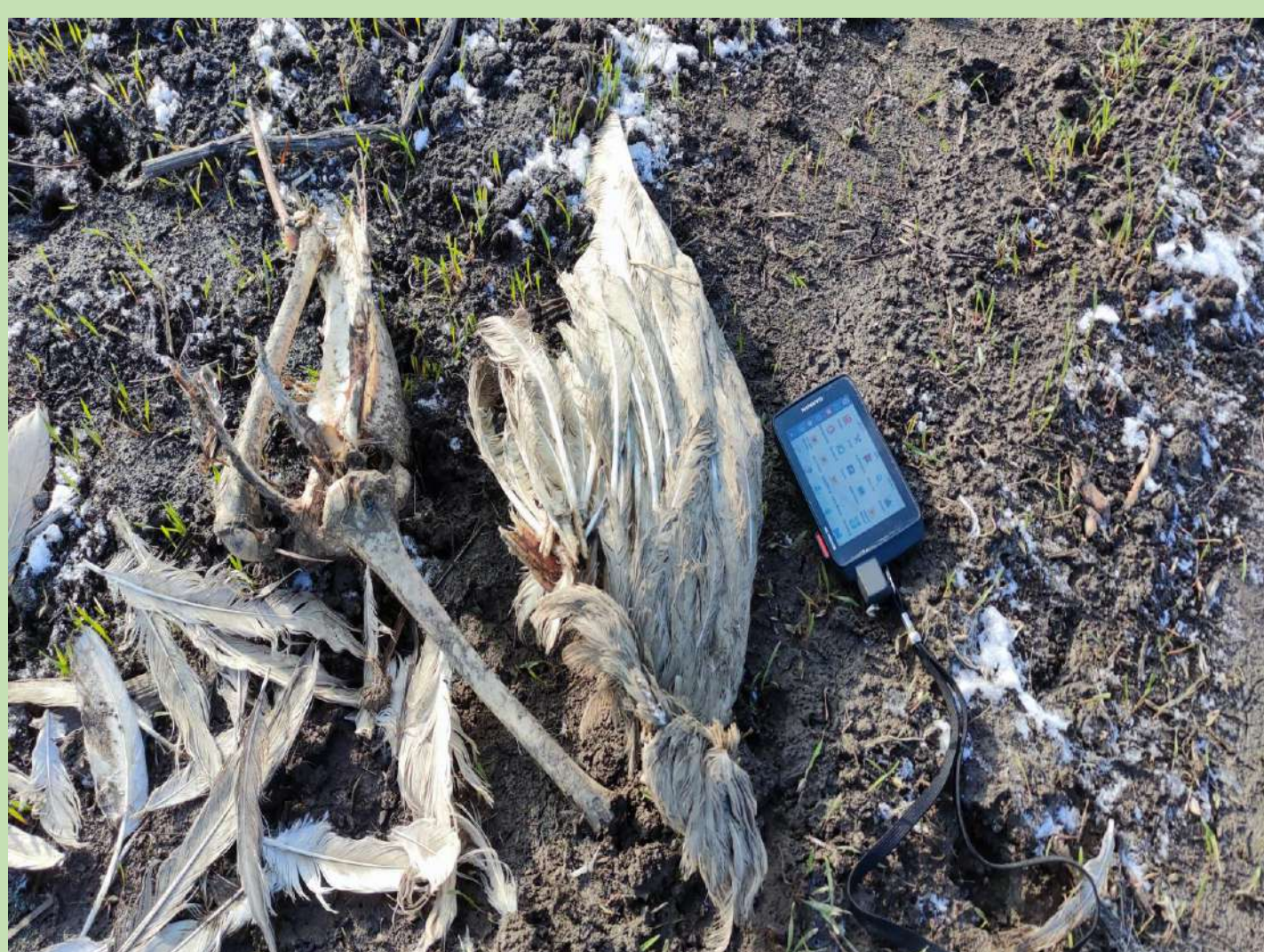
Bird mortality in interaction with powerlines within baseline survey in LIFE Danube Free Sky project (LIFE19 NAT/SK/001023)

MARIN ŠKORO¹, MARIJA VEREŠ¹, VLATKO ROŽAC¹, SONJA KUČERA¹, ALEKSANDAR POPIJAČ¹, DORA HORVATIĆ¹, KRISTINA ROMANJEK¹, BORIS BOLŠEĆ¹

¹ Javna ustanova „Park prirode Kopački rit“, Mali Sakadaš 1, 31327 Kopačevo, Bilje

Marin Škoro, mag. biol. (marin.skoro@pp-kopacki-rit.hr)

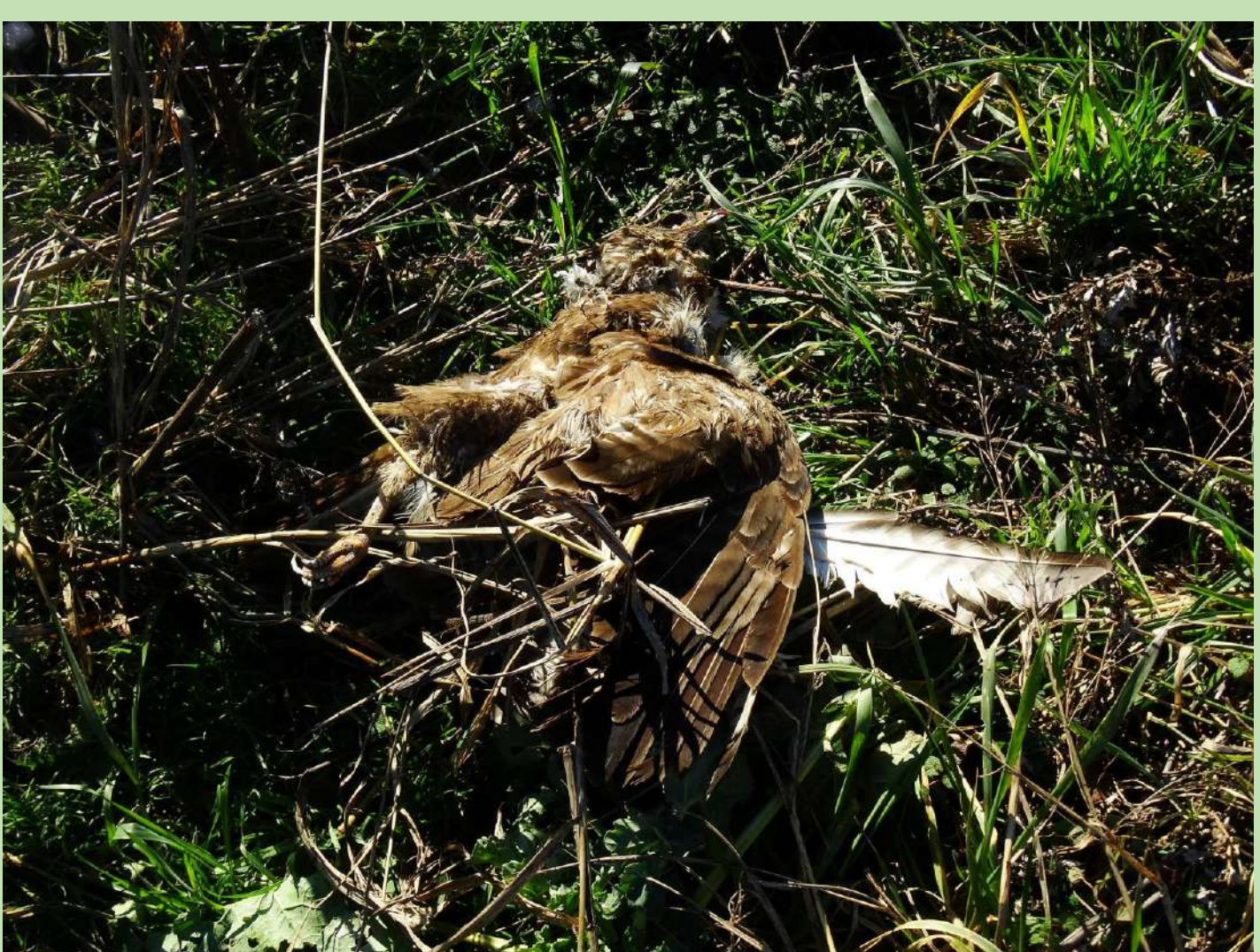
Ptice se suočavaju s mnogobrojnim izazovima tijekom svojih proljetnih i jesenskih migracija, a jednu od glavnih prijetnji predstavlja stradavanje u interakciji s dalekovodima. Razlikujemo dvije vrste interakcija s dalekovodima: koliziju i elektrokciju. Kolizija predstavlja sudaranje ptice s vodičima dalekovoda, češće uslijed nepovoljnih vremenskih uvjeta (padaline, snažan vjetar, magla), pri čemu nastaju ozljede koje uglavnom imaju fatalne posljedice. Do elektrokcije dolazi kada ptica svojim tijelom zatvori strujni krug uslijed polijetanja ili slijetanja na stup dalekovoda što dovodi do trenutne smrti.

Slika 2. Ostaci lešine (kosti, perje)

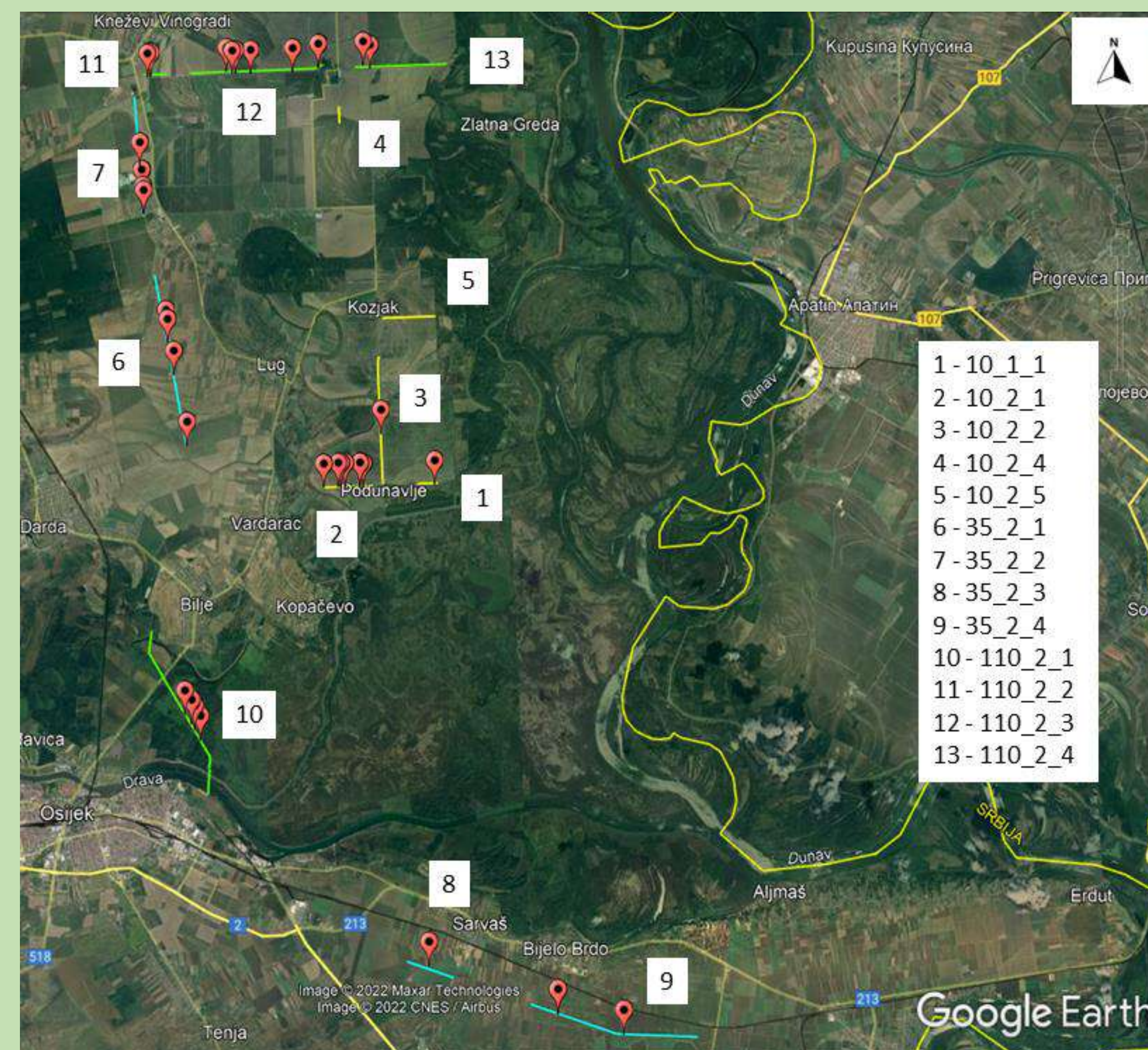
Slika 3. Ostaci perja nedeterminirane vrste

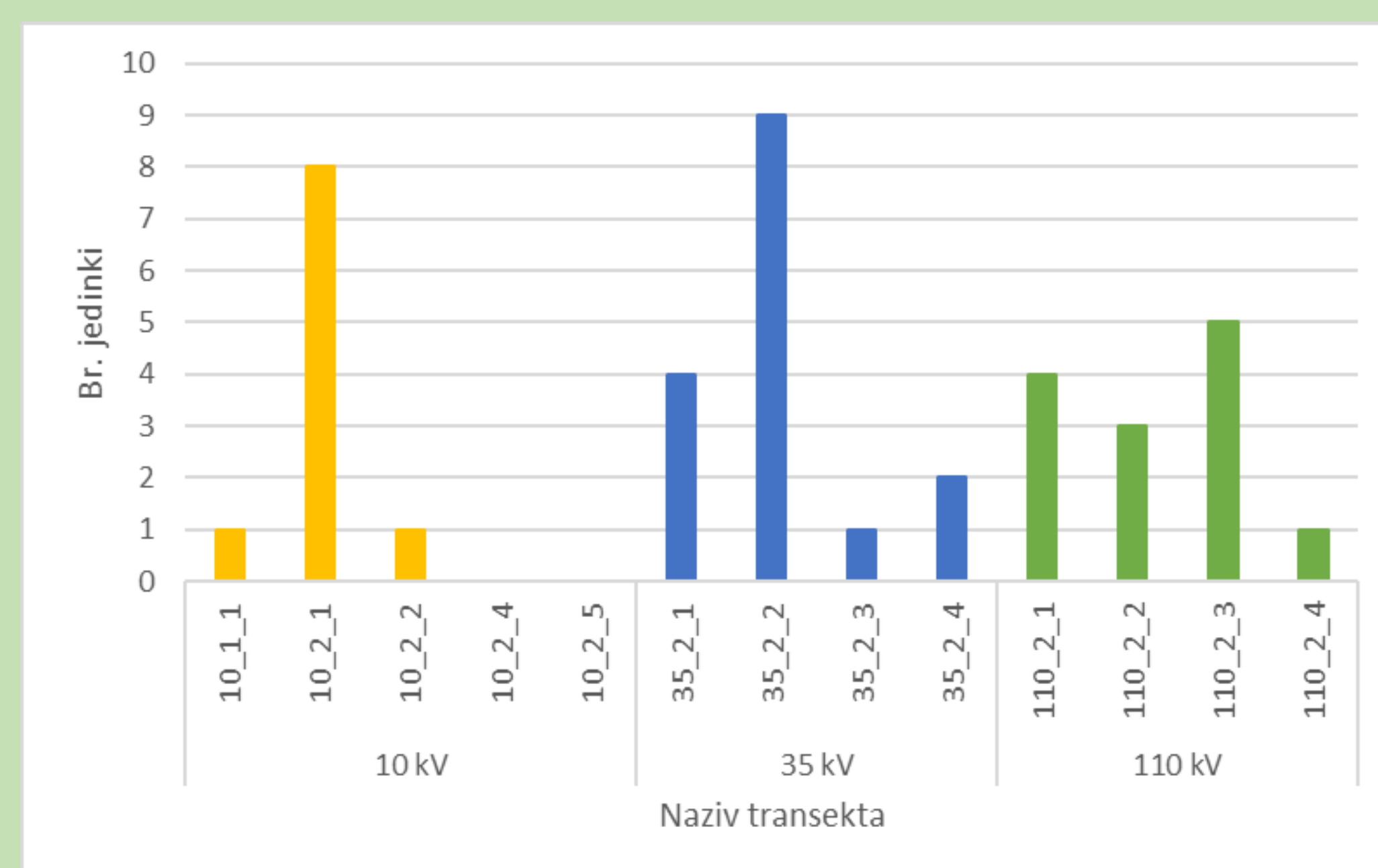
Slika 4. Stradala jedinka škanjca

Projekt LIFE Danube Free Sky predstavlja jedinstveni primjer međunarodne suradnje koji se bavi zaštitom ptica na području vrlo značajnog migracijskog koridora – rijeke Dunav. U projektu sudjeluje 15 partnera koje čine institucije koje upravljaju zaštićenim područjima, ne vladine udruge i elektroenergetske kompanije iz 7 podunavskih zemalja (od Austrije do Rumunjske). Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije u iznosu od 75%, a ukupna vrijednost je 6,6 milijuna eura.

Za istraživanje smrtnosti ptica ukupno je određeno 12 transekata (po 4 za 10 kV, 35 kV i 110 kV dalekovode). Istraživanje nultog stanja traje godinu dana, nakon čega slijedi primjena zaštitnih mjera. Protokol monitoringa jednak je za sve projektne partnere, kao i vremenski tijek njegova provođenja. Monitoring se provodi obilaženjem i pregledom terena ispod dalekovoda, 20 metara sa svake strane stupova 10 kV i 35 kV dalekovoda te 50 m sa svake strane stupova 110 kV dalekovoda. Pri pronalasku lešine prikupljaju se podaci o lokaciji nalaska, fotodokumentacija, vrsta jedinke, uzrok smrti, tip ozljede te stupanj raspadanja.

Slika 1. Karta lokacija pronađenih lešina ptica

Slika 5. Grafički prikaz pronađenih lešina ptica po transektima

Monitoring je počeo u prosincu 2021. godine te je u prvih 6 mjeseci monitoringa pronađeno 40 nalaza uginuća ptica u blizini dalekovoda. 90% pronađenih ostataka su činili ostaci perja, što upućuje na veliki učinak predatora. Neke vrste koje su determinirane preko perja su gavran, crvenokljuni labud, šojka, čvorak i kobac. Od lešina pronađena je jedna jedinka škanjca u raspadajućem stanju na 35 kV transektu (oznaka: 35_2_4) te tri svježije jedinke pjevica čije uginuće se ne može sa sigurnošću povezati s dalekovodima. Najviše nalaza pronađeno je ispod 35 kV (16) te 110 kV dalekovoda (13). Transekt na kojem je pronađeno najviše lešina, njih 9, označen je kao 35_2_2, a nalazi se na dionici 35 kV dalekovoda Bilje – Kneževi Vinogradi, između naselja Grabovac i Kneževi Vinogradi.